

Наталія КАРПИШИН

СУТНІСТЬ, ДЖЕРЕЛА ТА ФОРМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Проаналізовано систему наукових поглядів і запропоновано власне трактування сутності понять "фінансове забезпечення охорони здоров'я", "бюджетне фінансування", "кошторисне фінансування". Визначено джерела і форми фінансового забезпечення національної системи охорони здоров'я в умовах ринкової економіки.

The system of scientific views is analysed and own interpretation of such phrases as "financial maintenance of health protection", "budgetary financing", "estimate financing" is proposed. Sources and forms of the financial maintenance of the national system of health protection in terms of market economy are given.

Система охорони здоров'я - це надзвичайно складна і багатогранна галузь, діяльність якої передбачає створення й розвиток розгалуженої мережі лікувально-профілактичних, санітарно-епідеміологічних, шкільних оздоровчих закладів та залучення висококваліфікованих кадрів. Це високотехнологічна, наукомістка і ресурсомістка галузь, яка за характером та специфікою є надзвичайно динамічною й потребує значних коштовкладень. Вирішення забезпечення галузі матеріально-технічними, трудовими, фінансовими ресурсами значною мірою залежать від медичного обслуговування і стану здоров'я населення. Одним із основних чинників, що впливає на успіх заходів із охорони здоров'я та соціально-економічну результативність даної галузі, є м'яке фінансове забезпечення. Тому фунтовні

дослідження теоретичних основ фінансового забезпечення охорони здоров'я є надзвичайно важливим кроком на шляху до розв'язання проблеми забезпечення гарантованого державою обсягу медичного обслуговування і підвищення ефективності національної системи охорони здоров'я.

Теоретичні та практичні аспекти фінансового забезпечення соціальної сфери, в т. ч. охорони здоров'я, в період становлення ринкової системи господарювання висвітлені у наукових працях вітчизняних учених В. Андрущенка, Й. Бескида, О. Василика, О. Величко, В. Войцехівського, С. Кондратюка, В. Лехана, Д. Полозенка, Ю. Паачника, Я. Радиш, І. Радь, О. Тулай, С. Юрія та ін. У даному контексті також заслуговують на увагу праці російських науковців

Бюджет і бюджетна полггика

Ю. ГНсщина, Г. Поляка, Д. Раиса, Р. Сал-тмана, І. Шеймана та ш. Проте, у нау-кових роботах придтено недостатньо уваги теори фшансового забезпечення охорони здоров'я у трансформацшний період розвитку економки, зокрема, роз-гляду суТі, джерел і форм фшансового забезпечення даноТ галуз1, що зумовлює актуальнють проблеми, якш присвячена дана наукова стаття.

У вггизнянш фшансовш науц1 бть-шють науковц1в розглядають фшансо-ве забезпечення як метод фшансового мехашзму, який застосовують у про-цес1 розподту та перерозподту ви-робленого в суспmbCTBі національного продукту. Такий пшхш, де фшансове забезпечення представлено як один із метод1в фшансового мехашзму, котрий покликаний забезпечувати розподть-4і та перерозподтьч1 процеси з метою утворення доход1в і фонд1в грошових кошт1в, характерний для наукових праць О. Кириленко, С. Юр1я [1, 41-42; 2, 23]. СхожоТ думки дотримується В. Опарш, який вважає, що фшансове забезпечен-ня - це структурна шдсистема фшансо-во-кредитного мехашзму [3, 19]. Автор подтяє позицш згаданих науковц1в що фшансове забезпечення - це метод ф1-нансового мехашзму, який забезпече процес повноцшного функц1онування ф1нанс1в.

У фшансовш науц1 терм1н "ф1нан-сове забезпечення" трапляється дуже часто, однак лише в окремих працях розкрито його зм1ст. Так, колектив авто-р1в навчального поабника за редакцією С. Юр1я "Ф1нанси: вишкт студ1й" виз-начив ф1нансове забезпечення як фор-мування ц1льових грошових фонд1в у достатньому розМірі та Тх ефективне ви-користання [2, 24].

На наш погляд, дане визначення точно зшображає суть явища, однак критичне зауваження викликає той мо-

мент, що у поданш дефшщи фшансове забезпечення проявляється лише при формуванш ц1льових грошових фонд1в, тод1 як воно може визначати і порядок утворення кошт1в, як1 розміщуються у нефондовш форм1 та не мають ц1льово-го призначення.

Інше визначення сутносп ф1нансово-го забезпечення пропонує О. Романенко, для якого - це покриття затрат за раху-нок фшансових ресурсіВ, акумульованих суб'єктами господарювання і державою [4, 18]. На наш погляд, у цьому тракту-ванш зшображено ттьки один аспект явища, адже фшансове забезпечення визначає не лише порядок використан-ня фшансових ресурсіВ, а й передбачає участь у Тх формуванш.

В. ОпаріН визначив фшансове забез-печення як систему джерел і форм ф1-нансування розвитку економ1чноТ та со-ц1альноТ сфер сусптьства [5, 49]. Дане визначення достатньо лакошчно зшоб-ражає суть дослщжуваного терм1ну. Ві-домо, що систему джерел фшансування можуть становити: кошти державного та мюцевих бюджет1в; кошти страхових фонд1в; кредити; власн1 кошти юридич-них і ф1зичних осіб; добровтьн1 внески; іНті кошти. Як, правило, використання того чи шшого джерела фшансування зумовлює форму руху грошових кошт1в: бюджетних - бюджетне фшансування, кредилв - кредитування, кошт1в стра-хових фонд1в - страхування, власних кошт1в юридичних та ф1зичних осіб - са-моф1нансування. У фшансово-госпо-дарськ1й діяльност1 суб'єкт1в ринку дуже рщко використовують лише одну форму фшансового забезпечення, а в бть-шюсТі випадюв е оптимальне поеднан-ня згаданих форм. Кожний економ1чний суб'єкт формує власну модель фшансо-вого забезпечення, якою визначає склад і структуру джерел фшансування та зш-поBіflНі форми руху грошових коил1в. У

згаданому визначенню фінансове забезпечення розглянуто лише як складову макроекономічного механізму, й упущено той факт, що воно є у господарському діяльності всіх суб'єктів економічних відносин.

На основі критичних зауважень, зроблених у результаті аналізу наведених підходів щодо визначення терміну "фінансове забезпечення", можна зробити висновок, що фінансове забезпечення - це метод фінансового механізму, який визначає джерела і форми фінансування господарської діяльності суб'єктів економічних відносин для досягнення певних результатів і наміченої мети.

Зважаючи на особливості досліджуваної сфери, яка функціонує з метою створення здоров'я громадян та досягнення як соціальних, так і економічних результатів, пропонуємо наступне трактування. Фінансове забезпечення охорони здоров'я - це метод фінансового механізму, що визначає джерела і форми фінансування суб'єктів господарювання, діяльність яких спрямована на створення, збереження та зміцнення здоров'я громадян.

Процес розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту й утворення доходів і фондів грошових коштів для забезпечення охорони здоров'я в суспільстві - складний. Як це показано на рис. 1, головними суб'єктами, яким беруть участь у формуванні приватних і/або суспільних фондів грошових коштів, що в подальшому можуть бути використані на фінансування охорони здоров'я, є держава, суб'єкти господарської діяльності та громадяни країни.

Фінансові відносини в приватному секторі охорони здоров'я побудовані здебільшого на комерційній основі і передбачають прямий зв'язок між пацієнтом та виробником медичних послуг за схемою: пацієнт оплачує - виробник надає

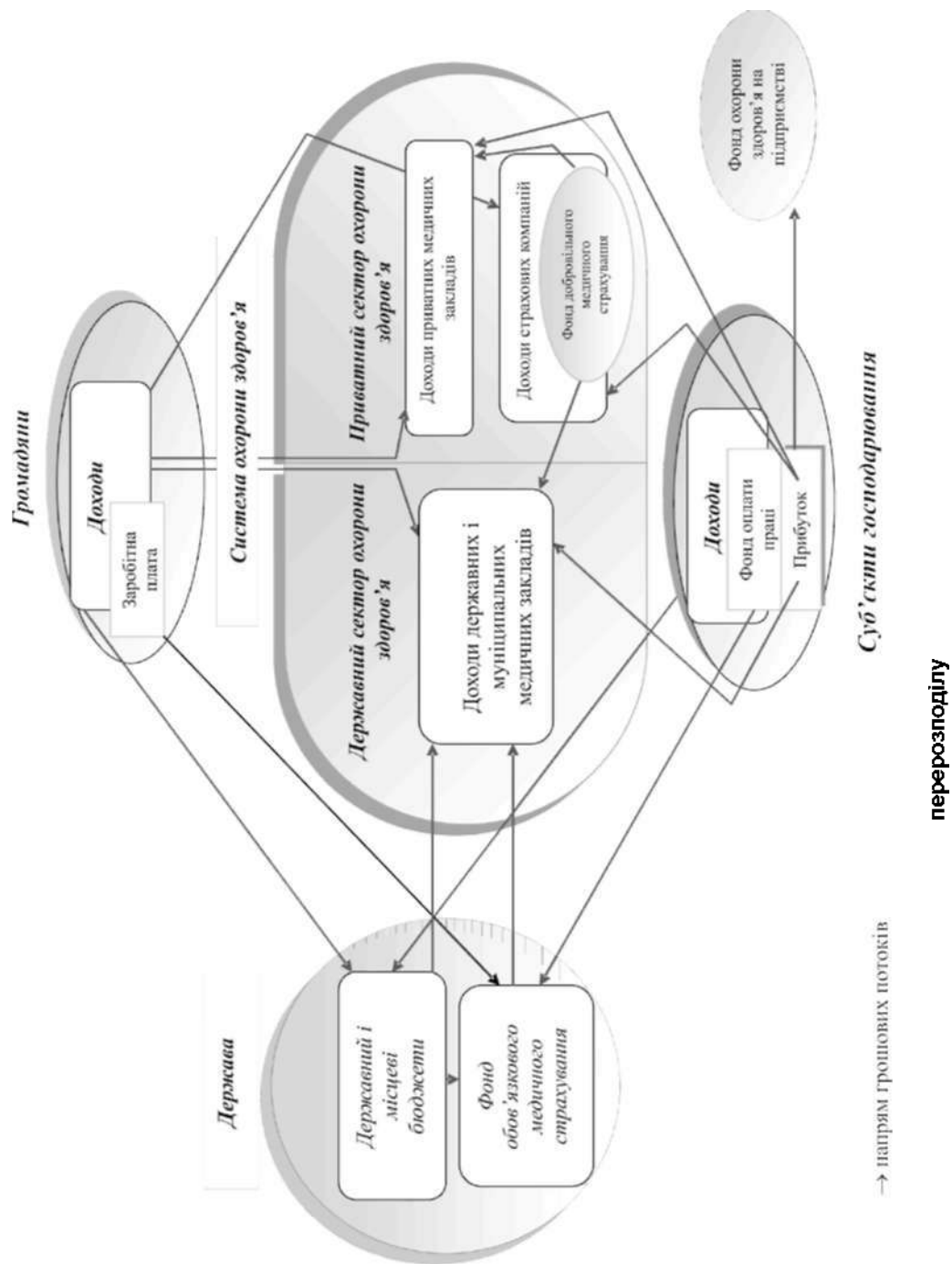
медичну послугу. Вищою формою фінансового забезпечення для приватних медичних закладів є самофінансування, яке можна поєднувати з кредитуванням, шведськими акціями, лізингом. Основи джерел фінансового забезпечення - кошти юридичних та фізичних осіб, кошти фондів добровільного медичного страхування, кредити, кошти інвесторів, меценатів.

Медичне обслуговування у приватних закладах дороге і призводить до величезних витрат споживача. Тому головними клієнтами приватної медицини є, як правило, громадяни з високим рівнем власних доходів і суб'єкти господарювання, у яких високий показник рентабельності, що дає їм змогу користуватися послугами даного сектору. В зарубіжній практиці вважають, що медичне обслуговування своїх працівників шляхом безпосередньої оплати медичних послуг випадає тим, що дозволяє підприємству зекономити кошти на оплату послуг страхових компаній і контролювати їх використання.

Головним джерелом фінансових ресурсів на підприємстві для задоволення потреб охорони здоров'я його працівників є прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства після оплати податків і обов'язкових платежів до бюджету.

Підприємство та його засновники компетентні самі визначати напрямки використання чистого прибутку і фінансувати витрати на соціальні потреби, у т. ч. на охорону здоров'я. Там витрати можуть бути пов'язані з утриманням власних об'єктів охорони здоров'я, санаторно-курортним оздоровленням чи виплатою страхових внесків із добровільного медичного страхування.

Функціонування посередників на ринку медичних послуг дещо послаблює фінансове навантаження і зменшує ризики населення щодо втрати доходу у випадку погіршення стану здоров'я. За

таких умов фіє схема: патент здшснює страховий внесок -^ посередник оплачує -^ виробник надає медичну послугу. Приватні фонди страхування здоров'я утворюють, залучаючи вщ населення і суб'єктив господарювання суми страхових внесків, оплатит на добровільне медичне страхування. Кошти фондів ДМС можна використовувати як джерело фінансування послуг з охорони здоров'я, що надають як у приватних, так і в державних медичних закладах.

Як видно з рис. 1, громадяни і суб'єкти господарювання беруть участь у формуванні суспільно важливих централізованих фондів - державного та місцевих бюджетів. Це відбувається шляхом оплати податків і зборів, які, розчиняючись у загальній сумі доходів державного чи місцевого бюджету, можуть впливати на обсяги витрат у сфері охорони здоров'я. Розмір бюджетних асигнувань у сферу медичного обслуговування залежить, як правило, від соціально-економічного розвитку країни й досить моделі організації фінансування охорони здоров'я. Крім цього, згадавши суб'єкти сплачують обов'язкові страхові внески до державних цільових фондів, створених за принципом соціального страхування (наприклад, фонд обов'язкового медичного страхування), і можуть страхового випадку отримувати медичну допомогу. Держава може виступати страховальником і за рахунок коштів бюджету сплачувати до таких фондів страхові внески за окремі категорії громадян.

Громадяни і суб'єкти господарювання можуть також брати безпосередню участь у формуванні доходів закладів державного сектору охорони здоров'я, вносячи плату за надання медичних послуг. Як правило, ціна на медичні послуги, що надають населенню у державних і муніципальних закладах охорони здоров'я, нижчі, ніж у приватних. Це зумовлено

тим, що дані установи можуть здійснювати лише неприбуткову діяльність і не передбачають отримання прибутку.

Загалом, для фінансового забезпечення вгчизняної системи охорони здоров'я використовують майже всі джерела фінансування, за винятком коштів фонду обов'язкового медичного страхування. Тому основними формами фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні є: бюджетне фінансування, добровільне медичне страхування, самофінансування і кредитування. Крім того, в період переходу до ринкової економіки державним та комунальним установам охорони здоров'я було дозволено некомерційну господарську діяльність (медичну і немедичну) і таким чином залучати додаткові фінансові ресурси. У результаті цього значно поширилася така форма фінансового забезпечення, як некомерційне самофінансування. Зміст некомерційного самофінансування полягає в тому, що його здійснюють на принципах самооплати, й воно передбачає просте відтворення витрат, пов'язаних із наданням медичної допомоги.

Схематично систему джерел та форм фінансового забезпечення вгчизняних державних і комунальних закладів охорони здоров'я показано на рис. 2.

Традиційно, найважливішим джерелом фінансування закладів державного сектору охорони здоров'я є кошти державного і місцевих бюджетів, тоді як кошти, отримані з інших джерел - лише доповнюючий фінансовий ресурс. Тому основною формою фінансового забезпечення охорони здоров'я виступає бюджетне фінансування.

Суть бюджетного фінансування полягає у наладженні грошових відносин, які виникають між державою і місцевим самоврядуванням, з одного боку, і підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності та фі-

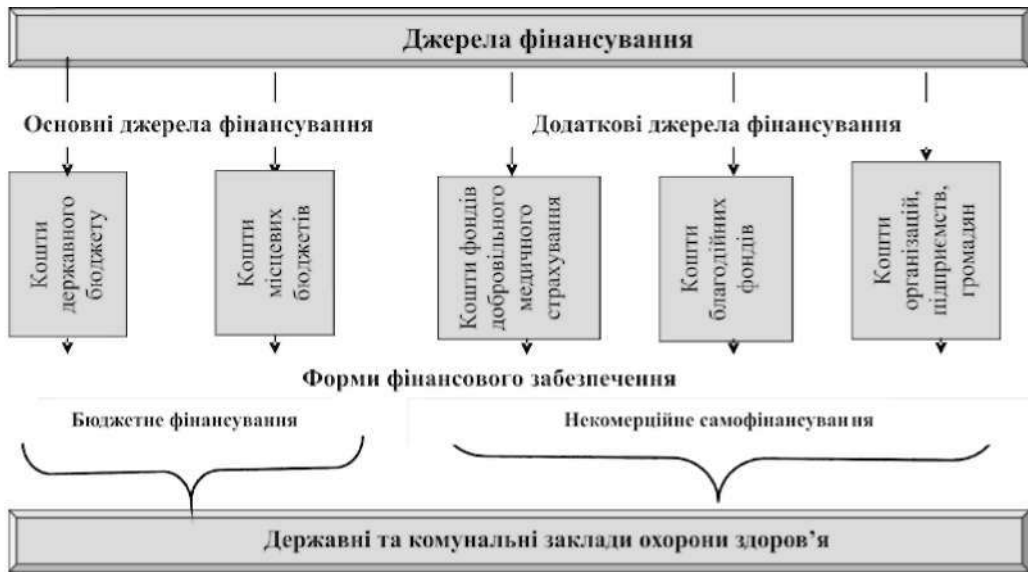

Рис. 2. Джерела та форми (фінансового забезпечення державних і комунальних закладів охорони здоров'я в Україні

зичними особами, - з шшого, з приводу спрямування та використання грошових КОШТІВ централізованих фондів на розширене вщтворення, шдвищення рівня життя, задоволення сусгмльних потреб і забезпечення шших безпосередшх державних заходів [6, 197].

Із бюджетним фшансуванням пов'язаш фунтовы теоретичш дослщження розподтьчих процеав та оргашзаци грошових вщносин з приводу використання централізованого фонду грошових кошТІВ держави - бюджету. Автори багатьох наукових праць аналізують теоретичш домшанти і принципов! ознаки даного поняття.

У радянсьш фшансовм теорГ' пщ бюджетним фшансуванням розумтося надання в безповоротному порядку коштів із державного бюджету пщприємствам, установам, організаціям для повного або часткового покриття Вншх видатків, передбачених планом економічного і соціального розвитку кражи [7, 164].

У вітчизняній економічнш енциклопедГ' бюджетне фінансування визнача-

ють як надане в безповоротному порядку грошове забезпечення, видтнення (асигнування) грошових коштів із державного (мюцевого) бюджету на витрати, пов'язай з виконанням державних замовлень, державних програм, утримання державних оргаізацій [8, 127]. Дуже близькими за зміютом до згаданого трактування є дефніції інших науковців, що зустрічаються у вітчизняних пщручниках та монографіях із теорГ' фінансів і бюджету.

На думку професора О. Василика, бюджетне фшансування - це надання юридичним особам із державного бюджету фшансових ресурсів у вигляді безповоротних безоплатних коштів та швестицш на розвиток економіки, соціально-культурш заходи, оборону та інші громадські потреби [9, 380]. Подібні до цього визначення сформулювали вчеш А. епіфанов і В. Базилович, які відповщно стверджують, що бюджетне фшансування - це:

- безповоротне направлення кошТІВ вщповщних бюджетів (державного, обласного, МисЬкого, район-

ного, селищ, см) на утримання закладів освіти, охорони здоров'я або інших заходів згідно з кошторисом видатків по кожному закладу, установі чи підприємству або згідно зі зведеними кошторисами витрат по міністерству, відомству, управлінню [10, 23];

- централізоване виділення асигнувань з державного (місцевого) бюджету у формі безповоротного, безоплатного надання коштів, спрямованих на виконання державного замовлення, реалізацію державних програм, утримання державних установ. Має чіткий цільовий характер і перебуває під постійним фінансовим контролем держави [11, 252-253].

Із точки зору науковців С. Юрія та Й. Бескида, бюджетне фінансування - це безповоротне, безоплатне виділення коштів з бюджету [6, 197].

Таким чином, більшість вітчизняних науковців пояснює бюджетне фінансування як безповоротне і безоплатне виділення господарюючим суб'єктам грошових коштів із бюджету з метою повноцінного функціонування держави й задоволення суспільних потреб.

Деяко вщільніше трактування суті бюджетного фінансування пропонують вітчизняні науковці В. Опаріш, В. Малько, С. Кондратюк, Г. Коломійець, на думку яких, бюджетне фінансування - це надання в безповоротному порядку грошового забезпечення на видатки, пов'язані зі здійсненням державних замовлень, виконанням державних програм, утриманням державних і комунальних установ та організацій [12, 303]. Тобто, на вщільшу вщіль поглядів більшості науковців, у визначенні не уточнено, з якого джерела вщільють кошти при бюджетному фінансуванні. Схожий підхід трапляється в наукових працях російських еконо-

МікріВ (О. Соколовой, О. Романовського, О. Врублевської, Б. Сабанті, Л. Дробозіної) [13, 239; 14, 201; 15, 222]. Згадавши російські вщіль не акцентують на джерелі, з якого має вщільватися фінансування, а основний наголос роблять на меті, заради котрог використовують дані кошти. На нашу думку, така позиція є недостатньо обгрунтованою, адже сам термін - "бюджетне фінансування" вказує на природу джерела, з якого мають виділяти грошові кошти, і не допускає можливості використання інших джерел. Тому автор приєднується до позиції груп вчених, які наголошують на бюджетному походженні коштів, котрі надаються через механізм бюджетного фінансування.

Інший аспект, що, на нашу думку, потребує уточнення та обгрунтування при визначенні субстанції вказаного поняття, - це застосування ознак безоплатності та безповоротності при характеристиці бюджетного фінансування. Як видно з наведених дефініцій бюджетного фінансування, представники російської фінансової думки вщільвають згадані ознаки. У вітчизняній фінансовій науці виділення властивостей "безоплатності" та "безповоротності" продовжують зберігати, і активно використовують при визначенні даного поняття. Під безповоротністю вщіль розуміють надання бюджетних коштів вщільним розпорядникам без зобов'язання їх повернення. Зазначена ознака вказує на односторонність руху грошових коштів вщіль бюджету до суб'єктів господарювання, установ та організацій, що характерно для фінансових і самого процесу фінансування. Цей аргумент вдало, з нашої точки зору, доводить правомірність застосування згадані ознаки при визначенні сутності терміну "бюджетне фінансування".

Інша ознака - "безоплатність" свідчить про відсутність будь-якої плати за виділення бюджетних призначення. На нашу

Бюджет і бюджетна полггика

думку, в умовах командно-адмшютра-тивноТ системи дана властивють мала пщстави для юнування, і тому и широко застосовували при визначенш економічних та фшансових явищ. Однак у сучасних умовах господарювання, коли в теорії бюджету та фшанав вирішальне місце вщводять концепції суспільних благ, використовувати цей термш недоцльно. Адже суспільш блага, як і фшансують із бюджету, не надають безоплатно, а покривають за рахунок податмв, що сплачують юридичш та фізичні особи. Ми пропонуємо вщмовитися вщ застосування згаданоТ ознаки при характеристик будь-яких процеав фінансування, осктьки вона не об'єктивно пояснює сутність даного явища і не має наукового пщгрунта.

Отже, на наш погляд, бюджетне фінансування - це безповоротне видтєння бюджетних коштів фізичним і юридичним особам з метою забезпечення виконання їхніх функцш.

Функціонування мехашзму бюджетного фшансування пов'язане з використанням його різних форм та методів. У вггчизнянш фшансовш літературі видтяють там форми бюджетного фінансування: кошторисне фшансування, бюджети швестици, бюджети кредити, держави трансферти [5, 271].

Аналізуючи наведет форми, можна зауважити, що окремі з них лише частково вщповщають принципам оргашзаци бюджетного фшансування. Наприклад, ознаки безповоротносп та безвщплатності притаманш лише частит видтєних бюджетних асигнувань. Так, бюджети кредити - це надання коштів із бюджету суб'єктам шдприємництва на поворотнш і платнш основах [5, 271]. Зокрема Л. Дробозша стверджує, що бюджетне кредитування займає проміжне місце між кредитуванням комерцшних банмв і бюджетним фшансуванням, осктьки

базується, з одного боку, на принципах поворотності й платності а, з шшого, процент за бюджетними кредитами або не стягують узагалі, або вш е набагато нижнім, шж у комерцшних банках [15, 222].

Бюджетний кодекс Укрaїни визначає, що кредитування за вирахуванням погашення - це операції, пов'язаш з наданням коштів із бюджету на умовах повернення, платносп та строкового^, в результаті яких виникають зобов'язання перед бюджетом, та операції, пов'язаш з поверненням цих коштів до бюджету. Кредитування з бюджету включає надання як внутрішшх, так і зовшшшх кредитів за вирахуванням погашення. Надання внутрішшх кредитів за вирахуванням погашення передбачає кредитування оргашв державного управлшня шшх рівнів, державних шдприємств, фшансових установ, а зовшшне бюджетне кредитування - кредитування та платежів в рахунок його погашення, як і надають зарубіжним кражам, міжнародним оргашзаціям, пщприємствам, приватним особам.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку держава може надавати кредити з бюджету не лише державним пщприємствам, вона має право вступати в кредити вщносини з господарючими суб'єктами шшх форм власносп. Процес бюджетного кредитування характеризується умовами поворотності, платносп та строкового^, що суперечить основним ознакам бюджетного фшансування, тому воно не може належати до його форм. Отже, умови функціонування бюджетного кредитування вступають у протиріччя із системою принципшв бюджетного фшансування.

Реформи, започатковаш в бюджетнш сфері, змшили розумшню суТі бюджетного швестування, що теж починає функціонувати за дещо вщмшними

принципами, як бюджетне фінансування. Так, стаття 71 Бюджетного кодексу України дозволяє місцевим бюджетам за рахунок коштів бюджету розвитку здійснювати внески у статуты фонди суб'єктів підприємницької діяльності. Надходження вч дивидендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності вчповнчот територіальної громади, включають у перелік власних доходів місцевих бюджетів, які не враховують при визначенні обсягу міжбюджетних трансферів (ст. 69). Таким чином, сучасне законодавство дає змогу державі та органам місцевого самоврядування швестувати бюджеты кошти не лише в некомерційну суспільно корисну діяльність та малоприбуткові галузі економіки. Бюджеты швестици починають набувати нового змісту і характерних якостей, головна з яких - отримання прибутку вч вкладання бюджетних коштів, що, безсумнівно, суперечить традиційним принципам бюджетного фінансування.

Така форма бюджетного фінансування як державні трансфери найповніше вчповщає вимогам бюджетного фінансування, оскільки це невчплатш і безповоротні платежі з бюджету юридичним та фізичним особам, які не призначеш для придбання товарів чи послуг, надання кредиту або виплату непогашеного боргу [5, 271].

Функціонування такої форми бюджетного фінансування як кошторисне фінансування упродовж останніх років зазнало певних змін, що були зумовлені реформуванням бюджетної сфери і формуванням нової системи вчносин у даному секторі економіки. Сучасний бюджетний заклад є суб'єктом господарювання, якому надано право мобілізувати кошти шляхом надання платних послуг та здійснення шшот підприємницької діяльності, дозволено!" законодавством. Власні над-

ходження, які отримують бюджетний заклад, включають до спеціального фонду кошторису і використовують на його потреби за цільовим призначенням.

На рівні бюджетних установ вчбувається процес поєднання бюджетного фінансування із системою некомерційного самофінансування для виконання ними намічених завдань і функцій. Такі заклади фінансуються лише частково за рахунок коштів бюджетів, утворених у результаті перерозподілу валового внутрішнього продукту, і за джерелом походження є справді бюджетними. Грошові кошти та доходи в матеріальній чи нематеріальній формі, що отримують бюджетний заклад завдяки самостійній фінансово-господарській діяльності, іншою природі. Некомерційна діяльність бюджетних установ і організацій не має на меті отримання прибутку і м здійснюють у загальнодержавних інтересах для залучення додаткових фінансових ресурсів. Бюджетні заклади, які протягом тривалого часу майже повністю залежали вч одного джерела доходів - бюджету, сьогодні отримали змогу заробляти кошти та фінансувати власні потреби.

Визначення кошторисного фінансування, що є у вітчизняній науковій літературі, формально вчповщають нормам бюджетного законодавства, яке вимагає, щоб власні надходження бюджетних установ зараховували до спеціального фонду бюджету і використовували як бюджеты асигнування. Однак, фактично, за змістом кошторисне фінансування є ширшим поняттям, як бюджетне, оскільки об'єднує грошові кошти, що надходять із вчповнчного бюджету, і кошти, які установи отримують у результаті неприбуткової діяльності. Важливою передумовою здійснення згаданого методу фінансування є процес поєднання грошових коштів, що об'єктивно походять із різних джерел. Тому кошторисне фінансуван-

Бюджет і бюджетна полггика

ня лише певною мірою можна вважати формою бюджетного фшансування. Враховуючи ці аспекти, пропонуємо власний шдхщ до визначення сутносп кошторисного фшансування, за яким дане поняття розуміється як спрямування грошових коштів, акумульованих з різних джерел фшансування, на покриття потреб бюджетних установ та виконання ними функціональних завдань.

Гидсумовуючи вищевикладене, приходимо до висносов:

- в Україні основними формами фнансового забезпечення охорони здоров'я є: бюджетне фшансування, добровільне медичне страхування, самофшнсування і кредитування;
- в державному сеіаорі охорони здоров'я застосовують таку форму фшансового забезпечення, як некомерцшне самофшансування, виникнення котроТ зумовлене некомерцшною діяльністю і необхідністю залучення додаткових фшансових ресурсів;
- такі форми фшансового забезпечення, як бюджетне фшансування \ некомерцшне самофшансування, поєднуються у процеа кошторисного фшансування діяльніосп закладів державної системи охорони здоров'я.

Лггература

1. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія і вітчизняна практика): Навчальний посібник. - Тернопіль: Астон, 2002. - 212 с.
2. Фінанси: Навчально-методичний посібник. - Тернопіль: ТАНГ, 2002. - 207 с.
3. ОпаріН В. М. Фінанси (загальна теорія): Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 1999. - 164 с.
4. Романенко О. Р. Фінанси: Гидручник. - К.: Центр НавчальноУШтератури, 2003. - 312 с.
5. Бюджетний менеджмент: Гидручник / В. Федосов, В. ОпаріН, Л. Сафонова та т.; за заг. ред. В. Федосова. - К: КНЕУ, 2004. - 864 с.
6. Юрш С. І., Бескид Й. М. Бюджетна система УкраУни: Навч. посібник. - Ки'Ув: НЮС, 2000. - 396 с.
7. Финансово-кредитный словарь: В 3т. / Гл. ред. Н. В. Гаретовский. - М.: Финансы и статистика, 1988. - Т. 3: Р-Я. - 511 с.
8. Економ'ина енциклопед'ія: в 3 т. - К.: "Академ'я", 2000. - Т. 1 / редкол.: С. В. Мочерний та \н. - 864 с.
9. Василик О. Д. Теорія дЫнанав: /7/6-ручник. - К.: НЮС. - 2000. - 416 с.
10. Єп1фанов А. О., Сало І. В., Д'яконова І. І. Бюджет і ф1нансова пол\тика УкраУни. - 2-ге вид. - К.: Наукова думка, 1999. - 301 с.
11. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні ф1нанси: Навчальний посібник / За ред. В. Д. Базилевича - К.: Ат\ка, 2002. - 368 с.
12. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. - 2-е вид., перероб і доп. / В. М. ОпаріН, В. І. Малько, С. Я. Кондратюк, Г. Б. Коломєць. - К.: КНЕУ, 2002. - 336 с.
13. Финансы, деньги, кредит: Учебник / Под ред. О. В. Соколовой. - М.: Юристь, 2000. - 784 с.
14. Финансы: Учебник для вузов / Под ред. О. В. Романовского, О. В. Врублевской, Б. М. Сабанти. - М.: Перспектива, Юрайт, 2000. - 520 с.
15. Финансы: Учебник для вузов / Под ред. проф. Л. А. Дробозиной. - М.: Финансы, ЮНИТИ, 2000. - 527 с.